

İNSAN OLMANIN BİRİNCİ KURALI: DOĞADA KAL!

Doppler; bir adamın toplumun mütemadiyen dönüştüren ve robotlaştıran mekanize sistemine, doğanın içinde olmak yerine onu karşısına alan insanların monoton hayatlarına, kalabalıklar içinde çekilen yalnızlığa, kariyer basamaklarına ve sahte mutluluklarla çerçevelenmiş evliliklere verilmiş cesur bir karşılık.

Bilge Kızılderili şefi Gerenimo sessizce yere bağdaş kurdu ve saygıyla avucuna bir parça toprak alarak şaşkın gözlerle bu ritüeli seyreden torununa sordu: Söyle bakalım avucumda ne görüyorsun? Bunun bir sınama sorusu olduğunu bilen torunu tereddütle ve titrek bir sesle cevap verdi: *Bir tutam toprak görüyorum dede. Aldığı cevaptan memnun kalmayan Gerenimo yüzünü buruşturdu ve su gibi akan yumuşak bir ses tonuyla cevap verdi: Avucumda mucizevi hayat var; güneş, su, tohum ve sevginin gücüyle hayata hamiledir bu toprak. Ama beyaz adamlar toprağı zehirledi, güneşimize set çekti, yağmuru esir etti, sevgimizi nefrete tercih etti. Kendi kurduğu kafese mahkum edildiği zaman, kendi sonunu hazırladığını pişmanlıkla anlayacak beyaz adam. Fakat biz asla kin gütmedik. Biz topraktan alır toprağı veriz; bu aşk ile yaratıcıyı tanıdık çünkü her şey hal-kadır, hepsi döner dolaşır, bize geri gelir. Usul usul yürü bu mucizenin üzerinde ve çaresiz kaldığında göz yaşlarıyla sula onu; ağlamaktan*

korkarsan ruhundaki gökkuşağı yok olup gider. Bilgi mazi, hikmet ise gelecektir Kızılderililere göre. Saf bilginin peşinden sürüklenen günümüz insanı, maziye istikbale bağlayan tüm doğa kurallarını hoyrat bir hırsıyla hiçe sayarak kendi dünyasını tasarladı.

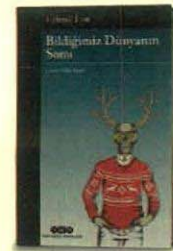
Norveç'in alaycı ama art niyetsiz, taşlayıcı ama gerçekleri çarpıtmayan, nüktedan ama küçümsemeden uzak duran kalemlerinden Erlend Loe, bu bozulmayı kendi içinde kaybolan Doppler karakteri üzerinden yansıtıyor. Aslında Erlend Loe, bir üçleme olarak tasarladığı "modern hayat eleştirisi"nde, Doppler karakterini her üç romanında da kullanıyor. **YKY**, Ağustos ayında serinin parçalarından *Bildiğimiz Dünyanın Sonu*'nu da yayımladı.

Doppler romanına dönecek olursak; henüz son balık ölmemiş, son ağaç yok olmamış, beyaz adamlar paranın yenmeyen bir şey olduğunu henüz anlamamıştır. Roman perdesi, tipik burjuva hayatı yaşayan bisiklet tutkunu Doppler'in bir gün rutin bisiklet gezisi sırasında ormanda kaza yapması sonucu zihnindeki fay hatlarını kırarak travmatik bir şok yaşaması ile açılır. Zihinsel bir devrimin ayak seslerinin uğultusuyla kendi kafesinde yaşadığı durağan, güvenli, sönük ve yavan hayatının anlamını tekrar sorgular.

Doppler, kötülüğün sıradanlaşmasına, hayatın ve duyguların felç edilmesine daha fazla dayanmıyor ve büyük bir cesaret örneği **sergileyerek** "insanların" anlamakta zorlandığı "o" kararını veriyor: Ormanda yaşayacaktır. Çünkü Doppler, kendi gündemini

belirleyemediği bir hayatın kurbanı olduğunun farkındadır: "Banyo malzemelerini seçmek zorunda kalmam yetmezmiş gibi, şimdi bir de Irak'la ilgili taraf olmak çıkmıştı ortaya." Doppler, terk ettiği şehrin uzağında, hayatta kalabilmek için orman kurallarını tereddütsüz yerine getirir ve açlığının verdiği cesaretle bir geyik avlar fakat bu geyiğin yavrusuna karşı duyduğu suçluluk ile bir şekilde onu sahiplenir. Hikâyenin nirengi noktası aslında tam burası. Bongo ismini verdiği bu yavru geyik en iyi dostu olur. Onu asla yargılamayan Bongo ile dertleşir, sürekli kazandığı oyunlar oynar, asla yarı yolda bırakmadığı küçük yolculuklara çıkar onunla. Arkadaşlarının, çocuklarının ve hatta hamile eşinin yerini alır bu yavru geyik; mizantrop Doppler'in hayata dair sessiz ümitsizliğinden kaçarak sığınacağı bir liman olur.

İnsanoğlu kendi sonunu kendi eliyle hazırlıyor. Yaşama içgüdüsünün yerini yok etme arzusu almış durumda. Yalan üzerine kurulu gerçeklerle avunuyor ve daha fenası estetize edilmiş yıkımlara can atıyor. Ne uğruna? Başarı! Ya sonuç? "Çok başarılı oldum. Bok gibi başarılıydım. Başarılarla yat-tım, başarılarla kalktım. Başarılarla uyudum. Başarı soludum ve yavaş yavaş yaşamımı yitirdim." ■

Bildiğimiz Dünyanın Sonu
Erlend Loe
Çev. Dilek Başak
Yapı Kredi Yayınları